



Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Concl. VII. Ad dignam & fructuosam Eucharistiæ (eadem est ratio aliorum Sacramentorum) susceptionem non requiritur in homine justo præter intentionem actualis aliqua devotio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

54.
Illatio.

Ex dictis ulterius infero, omnem illum recipere fructum Sacramenti, quantumcumque sit in peccato mortali, qui absque novo peccato mortali, quâcumque ratione excusetur, accedit ad Sacramentum, si supernaturaliter, saltem per attritionem, fuerit dispositus.

Hucusque de dispositione peccatoris. Sed quid de iusto? Numquid & in illo præter intentionem suscipiendi Sacramentum, necessaria est aliqua actualis & supernaturalis dispositio? Certum in primis est requiri ad minus attritionem ad recipiendum Sacramentum Pœnitentiæ; quippe quæ non ita est dispositio, quàm quasi pars ipsius Sacramenti. Intelligendo igitur quæsitum de actu propriè & strictè dispositivo, Respondeo:

CONCLUSIO VII.

Ad dignam & fructuosam Eucharistiæ (eadem est ratio aliorum Sacramentorum) susceptionem non requiritur in homine iusto præter intentionem actualis aliqua devotio.

55.
Probatio ex Tridentino.

Est communis, & probatur Primò ex Tridentino sess. 13. cap. 7. ubi ad dignam susceptionem Eucharistiæ non requiritur nisi probatio ex Apostolo Paulo 1. Cor. 11. per sacramentalem confessionem; & cap. 8. docet illos sacramentaliter simul & spiritualiter sumere hoc Sacramentum, qui ita se priùs probant & instruunt, ut vestem nuptialem induti ad divinam hanc mensam accedant. Quis autem ambigat hominem iustum, Dei filium adoptivum, vestem nuptialem indutum? Planum quoque est sacramentali confessione non indigere.

56.
Et ex eo, quod olim Eucharistiæ, & hodie Confirmatio ministratur parvulis.

Confirmatur: quia olim Eucharistiæ ministrabatur parvulis, & hodie Confirmatio, in quibus non est alia dispositio, quàm habitualis, nimirum gratia justificans. Claritè idem cernitur in phreneticis & amenitibus, qui priùs habuerunt usum rationis, in quibus proinde prærequiritur voluntas propria, & tamen non est necessaria devotio actualis. Si amentia excusat, quare non etiam inadvertentia? Accedat praxis moderna totius Ecclesiæ conferens Extremam Unctionem infirmo extra usum rationis constituto, in quo nequidem est actualis

Et ex praxi moderna Ecclesiæ.

voluntas & intentio suscipiendi Sacramentum, quæ tamen est magis necessaria.

Sicut ergo ad valorem Sacramenti & fructum in phreneticis & infirmis sufficit voluntas præterita non retractata; pariter ad fructum Sacramenti sufficit devotio virtualis seu habitualis in illis, qui sunt compotes rationis. Quippe certum est ad fructuosam Pœnitentiæ non exigi contritionem (quæ est quasi materia Sacramenti) actualiter existentem & præsentem, quando datur absolutio; similiter neque confessionem; sed sufficit fuisse præteritas, cum morali aliqua connexionem: ergo potiori ratione sufficit devotio præterita, quam habuit aliquis, dum priùs desideravit accedere ad Sacramentum: quid enim aliud est devotio, nisi affectus erga Sacramentum? Hæc autem semper intervenit quoties adultus voluntariè recipit Sacramentum, cum semper debeat præcedere voluntas illam suscipiendi, quæ voluntas perseverat moraliter, quamdiu non revocatur: imò etiam virtualiter ferè semper; quia de facto influit & causat susceptionem Sacramenti. Ita Card. Lugo de Eucharistiæ (de qua est præcipua quæstio) disput. 14. sect. 3. numero 37. & sequentibus.

Sicut ad valorem Sacramenti in infirmis sufficit voluntas præterita non retractata, ita quoad compotes rationis sufficit devotio habitualis.

Que semper intervenit, quoties adultus voluntariè recipit Sacramentum.

Ubi n. 41. confirmat suam doctrinam exemplo Sacrificij, quod causat suum effectum in eo, pro quo offertur, quando in ipso tempore actualis oblationis Sacerdos distractus est, aut sine actuali devotione. Nec dicitur (inquit) in ratione Sacrificij offerri etiam à Christo, qui semper habet actualem devotionem, & ideo semper operatur suum effectum; hoc (inquam) non satisfacit, quia etiam in ratione Sacramenti habet suam efficaciam ab eodem Christo, qui per Sacramenta operatur & applicat sua merita.

57. Confirmatio Lugonis.

Addit: Immo magis videtur pendere in ratione Sacramenti à solo Christo, quàm in ratione Sacrificij; nam Sacrificium ita offertur à Christo, ut etiam verè & propriè offeratur à nobis; & ideo est Sacrificium & oblatio non solum Christi, sed nostra. At verò ut Sacramentum, non est nisi solius Christi, qui per illud significat & operatur gratiam. Ita Eminent. Verè, an falsò, judicet æquus lector; nil enim referet ad doctrinam propositam. Meo certè iudicio falsum est, quod ibi docet.

Ostendo: quia quemadmodum Christus nunc offert sive sacrificat Sacerdotum ministerio, qui se ipsum in cruce obtulit crucentè, & in ultima cœna incruentè; ita etiam nunc conficit Sacramentum Eucharistiæ mini-

58. Refellitur.

ministerio Sacerdotum, quod in ultima cœna per se ipsum confecit. Et sicuti Sacerdos ut minister Christi & in persona eius proximè offert idem Sacrificium, quod Christus per se ipsum obtulit in ultima cœna; pariformiter ut minister Christi conficit idem Sacramentum, quod Christus per se ipsum in ultima cœna confecit; eisdem quippe verbis, quibus instituit Christus Apostolos & successores eorum ministros Sacrificij, etiam ordinavit ministros Sacramenti; neque minor intentio requiritur in ministro ad Sacramentum, quàm ad Sacrificium: etenim sacrificare est consecrare; porro consecrare est offerre, id est, conficere corpus & sanguinem Christi sub speciebus panis & vini in protestationem summi dominij Dei in vitam & mortem. Quis jam non videt Sacerdotem tam propriè esse ministrum Sacramenti, quàm Sacrificij? Ut quid ergo Sacramentum dicitur actio solius Christi magis, quàm Sacrificium?

Sed redeamus ad doctrinam principalem, quam ibidem Card. n. 42. non malè elucidat exemplo Martyrij, quod confert effectum suum martyri actualiter distracto, v. g. si in mare projectus totus sit in hoc, ut natando perveniat ad litus; cum tamen effectus ille fundetur in operatione honesta ipsius patientis, voluntariâ scilicet acceptione mortis. Ergo multò magis Eucharistia & alia Sacramenta conferent suum effectum homini justificato absque dispositione devotionis actualis; cum homo suscipiens Eucharistiam minùs de suo conferat ad gratiam, quàm qui patitur Martyrium, saltem non plùs.

Porro quòd æquè multùm posset alicui videri propter hanc rationem; quia non minùs ad effectum Sacramenti in homine adulto requiritur voluntaria receptio Sacramenti, quàm ad effectum Martyrij requiritur voluntaria permissio mortis. Cæterùm in eo est disparitas, quòd Sacramentum sit causa moralis gratiæ; minimè verò illatio mortis, ut proinde causa movens Deum ad dandam gratiam ultra condignum Martyri, non sit illatio mortis; causa autem movens ad dandam gratiam per Sacramentum, sit ipsa actio sacramentalis, seu ipsum Sacramentum, quòd à Christo institutum est ad causandam gratiam; secùs mors Martyris aut illatio mortis.

Probatur secundò Conclusio à posteriori: quia si defectus devotionis præsentis impediret omnem effectum, sequeretur hominem sub mortali debere procurare devotionem actualem (ut patebit ex

dicendis infra sect. ultimâ hujus disputationis) quòd tamen est contra omnium fidelium existimationem. Dixi signanter, omnem effectum; quia libenter fatemur per actualem devotionem meliùs disponi hominem, atque adeò majorem gratiam & uberio rem effectum Sacramenti accipere.

Probatur tertio & principaliter: quia ejusmodi necessitas, cum pendeat ex libera voluntate Christi; non est ponenda absque fundamento sufficienti. Et quidem nullum adfertur, quòd generaliter probet ad omnia Sacramenta requiri in homine justo actualem devotionem; duo autem præcipua pro Sacramento Eucharistiæ sic facillè everto.

Primum sumitur ab experientia: videmus quippe multos Sacerdotes quotidie celebrantes, adeoque communicantes, qui tamen parum vel nihil in spiritu proficiunt.

Sed contra Primò: homo in statu gratiæ per quodlibet opus bonum supernaturale meretur de condigno & accipit augmentum gratiæ; & tamen quàm parvum profectum in perisque advertimus!

Secundò: rarissimùm est, quòd Sacerdos celebret absque ulla actuali devotione. Igitur augmentum illud non advertitur per experientiam; quia in primis virtutes infusa non dant facillè, sed simpliciter posse: auxilia verò actualia non dantur (ut dictum est supra) nisi tempore opportuno, v. g. quando instat occasio peccandi; & hinc fit, quòd illi, qui frequentius communicant, rariùs cadant in peccatum mortale.

Accedit, quòd fructus Sacramenti sæpè impediatur ab effectu suo sollicitudinibus sæculi, negotijs, curis & tentationibus. Denique; cum hoc Sacramentum institutum sit per modum cibi, adeoque sapiùs sumendum, non influit auxilia in longum tempus, sed solum in propinquum, eaque subordinata liberæ cooperationi voluntatis.

Pulchrè ad propositum D. Bernardus S. Bernardus Sermone in Cœna Domini: *Sed quis poterit tam efferos motus frangere? quis pruritum ulceris huius ferre queat? Considerate, quia & in hoc gratia subvenit; & ut securi sitis, Sacramenti Domini Corporis & Sanguinis pretiosi investituram habebis. Duo enim illud Sacramentum operatur in nobis, ut videlicet & sensum minuat in minimis, & in gravioribus peccatis tollat omnino consensum. Si quis vestrum non tam sæpè modo, non tam acerbos sentit iracundia motus, invidia, luxuria ac cæterorum huius-*

Q₂

61.
Probatum
tertiò.

Non obstat,
quod die
celebrantes
non advertit
in spiritu
proficere.

62.

S. Bernardus

59.
Confirmatio
Conclusio
sionis ex
Martyrio,
quod confert
effectum suum
actualiter
distracto.

60.
Conclusio
probatum
secundò.

huiusmodi, gratias agit Corpori & Sanguini Domini, quoniam virtus Sacramenti operatur in eo.

63. Non obstat secundo, Eucharistia conferre suum effectum per modum cibi.

Secundum fundamentum fit: Sacramentum Eucharistiae (ut jam dixi) confert suum effectum per modum cibi: porro cibus non nutrit sine actuali cooperatione viventis, in cuius substantiam convertitur. Sed ad hoc responsum est conclusio praecedenti. Adde hic, in parvulis & phreneticis nullam inveniri cooperationem, & tamen Eucharistia confert ipsis suum effectum per modum cibi; quia (ut ibi diximus) non convertitur cibus in sumentem, sed potius e contra sumentem

convertit in seipsam.

Dices: Saltem requiritur semper cooperatio in adultis. Esto: dico voluntatem suscipiendi Sacramentum magis esse cooperationem, quam praesentem devotionem, cum haec aliquando non influat, v. g. in homine extraneo, quando illa contemplatio & amor ex ea ortus non sunt causa accipiendi Sacramentum, sed voluntas praeterita qua accessit, qua semper influat & causet quatenus virtualiter perseverat.

Atque hic fit finis hujus sectionis; habent enim molestissimam quaestionem quae sequuntur.

Voluntas suscipiendi Sacramentum magis est cooperatio, quam praesens devotio.

SECTIO SEXTA.

De Reviviscentia Sacramentorum.

1. Sacramentum quandoque valide recipitur, sed sine fructu.

Contingit interdum Sacramentum aliquod, puta Baptismum, valide suscipi, sed sine fructu, defectu debita dispositionis; & tunc non levis oritur controversia, utrum accedente necessaria dispositione, Sacramentum praexistens ex opere operato causet gratiam, veluti si jam actualiter ministraretur?

Secus.

Quod alijs verbis proponit Doctor Subtilis 4. dist. 4. q. 5. An adultus factus recipiat effectum Baptismi? (Idem quaeri potest de alijs Sacramentis) Respondet autem n. 2. Factus dicitur, qui aliud praerendit exterius, aliud habet interius: potest ergo aliquis in suscipiendo Baptismum esse factus dupliciter. Vno modo, quod ostendat se velle recipere illam abluionem eo modo, quo Ecclesia intendit eam conferre, & tamen oppositum habet in animo; & ille non recipit Sacramentum, quia simpliciter est nolens respectu abluionis sacramentalis..... & si talis postea recederet a fisione, esset baptizandus..... Alio modo potest aliquis esse factus, ostendendo se esse dispositum ad recipiendum Sacramentum, & tamen non est dispositus interius, vel quia non habet rectam fidem, vel quia habet aliquod peccatum mortale tunc in actu (v. g. simoniam, odium proximi &c.) vel praeteritum, de quo nullo modo atteritur vel conteritur. Et de isto secundo modo communiter loquuntur Sancti & Doctores de fide baptizato, quaerentes

Hinc quadruplex quaestio.

Primo, an in ipsa susceptione Sacramenti accipiat ejus effectum, puta gratiam sanctificantem? Secundo, an sublatam fisione live obice (ut vocant) gratiam sacramentalem accipiat vi praesentis Sacramenti? Tertio, an vi ejus accipiat remissionem om-

nium peccatorum, tam scilicet eorum, quae commissa sunt tempore susceptionis Sacramenti, quam praecedente? Quarto, quamnam ad hoc dispositio requiritur?

Ad primam quaestionem facilis est responsio; Dico (utor verbis Scoti supra) quia nolentem Deus non iustificat, secundum illud Aug. Qui creavit te sine te, non iustificabit te sine te; ille qui habet actualiter obicem contra gratiam, puta infidelitatem, vel aliquod peccatum, quod tunc actu voluntatis committit vel quod prius commisit, & nullo modo sibi displicet, nullo modo recipit gratiam, secundum August. ubi supra: Omnis qui suae voluntatis arbiter constitutus est, &c. Et de isto intelligitur illud Sap. 1. v. 5. Spiritus Sanctus discipline effugiet factum. Vide dicta sect. praecedenti.

2. Responsio ad primam.

Pro responsione ad secundam quaestionem erit

CONCLUSIO I.

Sacramentum Baptismi valide collatum, si propter fisionem seu obicem in suscipiente repertum informe fuerit, id est, gratiam sanctificantem (characterem semper imprimit) non contulerit, eam conferet postea, cum fictio seu obex subla-